

Korpus Tekstów i Korespondencji Jana Dantyszka (CIDTC)
Instrukcja transkrybowania listów niemieckich

Teksty niemieckie oddawane są w korpusie w **transkrypcji z elementami transliteracji**.

NR	ZASADA	PRZYKŁADY, UŚCIŚLENIA
1.	<u>Zapisywanie danych:</u> Każdy list należy zapisać w osobnym pliku w formacie rtf pod nazwą IDLX_Name.rtf , gdzie X oznacza numer identyfikacyjny danego listu w bazie danych CIDTC, zaś Name oznacza nazwisko transkrybującego (bez diakrytów).	IDL1234_Nowak.rtf IDL5678_Kowalska.rtf
2.	<u>Układ tekstu:</u>	
2.1.	Najpierw transkrybowany jest adres listu, następnie tekst (wraz z datą i podpisem), a na końcu ewentualne dopiski o charakterze <i>Post Scriptum</i> . Dopiski należy poprzedzić nagłówkiem <i>Postscript:</i>	
2.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Podział tekstu na linijki nie jest zachowywany. Transkrybujący decyduje o podziale tekstu na akapity zgodnie z własnym rozumieniem tekstu, mając na uwadze ułatwienie lektury czytelnikowi. 	<p>W osobnych akapitach bezwzględnie muszą znaleźć się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adres, • alokucja, • salutacja, • datacja, • podpis, • dopiski o charakterze PS. •
2.3.	Transkrybujący wprowadza do tekstu współczesną interpunkcję zgodnie z własnym rozumieniem tekstu (kropki, przecinki, dwukropki, znaki zapytania) oraz wielkie litery na początku zdania, w nazwach własnych (także w słowie <i>Gott</i>) i w tytulaturze odnoszącej się do adresata listu	
3.	<u>Przypisy aparatu krytycznego</u> należy wprowadzić jako przypisy dolne, oznaczone cyframi arabskimi. Należy je formułować w języku angielskim (będą dzięki temu zrozumiałe dla wszystkich członków zespołu). Na początku przypisu należy przytoczyć fragment tekstu, do którego przypis się odnosi; w przypadku długiego fragmentu (więcej niż jedna linijka) – podać jego początek i koniec rozdzielone wielokropkiem. Aparat obejmuje wszystkie kwestie dotyczące stanu tekstu , a w szczególności:	
3.1.	Fragmety tekstu listu nadpisane lub dopisane na marginesie ; UWAGA: należy zasygnalizować, jeżeli poprawki zostały zapisane inną ręką niż tekst główny.	forma przypisu: herr <i>superinscribed</i> ; E(uer) G(nade) in the

		<i>margin; added in the other hand</i>
3.2.	Fragmenty skreślone należy je w miarę możliwości odczytać i zasygnalizować w przypisie; odsyłacz do przypisu należy umieścić po słowie poprzedzającym skreślenie.	forma przypisu: <i>del:; del. illegible.</i>
3.3.	Zastąpienie fragmentu skreślonego przez fragment dopisany	forma przypisu: <i>... written over superinscribed in place of crossed out in the margin in place of crossed out ...</i>
3.3.	Luki w tekście wynikłe z uszkodzeń mechanicznych dokumentu (miejsca wyblakłe, dziury, plamy, głęboko wszyte marginesy) należy je oznaczyć nawiasem kwadratowym [], w którym należy wpisać propozycję uzupełnienia lub trzykropek, w przypisie zaś w miarę możliwości – podać przyczynę uszkodzenia.	forma przypisu: <i>de[m] text faded; [.....] damage to the paper; [nicht] stain; [... un]d hidden by binding.</i>
3.4.	Fragmenty nieczytelne (ale niezniszczone) należy oznaczyć trzykropkiem ... z przypisem objaśniającym.	forma przypisu: <i>... illegible</i>
3.5.	Adnotacje nienależące do tekstu listu – dotyczy to wszelkich adnotacji archiwistów, jak również adnotacji poczynionych przez adresata lub jego sekretarza (występujących najczęściej przy adresie listu).	forma przypisu: <i>next to the address annotation in the hand of the addressee:</i>
4.	<u>Zapis tekstu:</u>	
4.1.	<u>Zapis występujący w źródle nie podlega standaryzacji ani modernizacji, z następującymi wyjątkami:</u>	
4.1.1.	Wszystkie skróty (również sygły) zostają rozwiązane z zaznaczeniem , tj. rozwiązania należy ująć w nawiasy okrągłe.	<i>zuvorann(n), E(uer) L(ieb), k(onigliche)r ma(ieste)t, Ew(e)r F(urstlichen) G(naden)</i>
4.1.2.	Litery u, v oddajemy zgodnie z ich wartością fonetyczną – v spółgłoskowe, u samogłoskowe . Zasada ta nie dotyczy jednak oboczności <i>v/f</i> , którą należy zachować zgodnie ze źródłem; także litera w zostaje zawsze zachowana, nawet jeżeli zastępuje uv lub vu .	vnd, avs zmieniamy na und, aus zostaje zapis vleisch w znaczeniu <i>fleisch</i> , fil w znaczeniu <i>viel</i>
4.1.3.	Wszystkie postacie litery s (długie, krótkie, podwójne β) oddawać należy literą/literami <i>s (ss)</i> ; należy jednak w miarę możliwości odróżniać β od <i>sz</i> i oddawać je odpowiednio w postaci <i>ss</i> lub <i>sz</i>	
4.1.4.	Literę u z brewisem (\ddot{u}) należy oddawać przez u	
4.1.5.	Litery i, j zawsze opatrujemy kropką (również, jeżeli nie ma jej w zapisie źródłowym)	
4.1.6.	Wszystkie znaki interpunkcyjne tekstu źródłowego oddawane są za pomocą otoczonej spacjami virguli / . Wyjątkiem są zastosowane w rękopisie nawiasy okrągłe (), które należy zachować w postaci nawiasów.	
4.1.7.	Wielkie litery tekstu źródłowego nie są zachowywane (patrz	

	punkt 2.3.). Cyfry rzymskie należy oddawać wielkimi literami.	
4.1.8.	Pisownię łączną i rozdzielną należy dostosować do zasad współczesnych; przypadki niejednoznaczne należy opisać w przypisach, sygnalizując zapis źródła oraz możliwe warianty transkrypcji	
4.2.	Należy natomiast zachować zapis źródła w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> • zwielokrotnienia i redukcji liczby spółgłosek (także w przypadku skrótów), • rozróżnienia między <i>i</i> a <i>j</i>, przy czym zapis <i>ij</i> interpretujemy jako <i>y</i> lub <i>j̃</i> (UWAGA: w słowach łacińskich stosujemy wyłącznie krótkie <i>i</i>, zapis <i>ij</i> = <i>ii</i>), • rozróżnienia między <i>c</i>, <i>ch</i>, <i>k</i>, • rozróżnienia między <i>f</i>, <i>v</i>, <i>ph</i>, • zwężenia i rozszerzenia samogłosek, • rozpodobnienia spółgłosek, • dźwięczności i bezdźwięczności spółgłosek, • diakrytów <i>ä</i>, <i>ï</i>, <i>ö</i>, <i>ü</i>, <i>ÿ</i>, • dodanej lub pominiętej litery <i>h</i>. 	<i>demm, dem(m), nebennn herr(r), gerechtikeytt, iar, jahr, gestaltt, dyselb, umbgang, dÿ, gelugkselikeÿt, cron, chron, kron, vleisch, vleisz, fil, entphangenn, bepheleenn, negst, mugen, mitbrengen, sunst, ee, mith, thag.....</i> ale <i>neb(e)n, h(e)r</i>
4.3.	Błędy skryby (<i>lapsus calami</i> , <u>nie</u> chwiejność zapisu) należy oznaczyć (!) i podać w przypisie poprawną wersję	<i>danczket(!) castellan</i> tekst przypisu: <i>ms</i> <i>danczket(!) instead of</i> <i>danczker</i>
4.4.	Słowa lub litery, których zdaniem transkrybującego brakuje w wyniku nieuwagi autora/skryby, należy uzupełnić w nawiasie ostrym < >.	<i>Du<r>chlauchter</i>
4.5.	Słowa lub litery, które wydają się z punktu widzenia logiki tekstu zbędne , należy ująć w nawias klamrowy { }.	<i>die{s}nst</i>
4.6.	Odczytania niepewne pomimo braku uszkodzeń i skrótów należy zaznaczyć (?); w przypadkach niejednoznacznych dodatkowo należy podać w przypisie możliwe warianty.	